6086 Ն· 1888 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 30 ՇԱԲԱԹ 29 ՈՒՆՃՈՒ ՍԷՆԷ ԱԼԱՖ· ՀՈԿՏ· 12 Ն· 6086

20 ՓԱՐԱ

Ղոնդոնի հեռագրի նախորդ թիվ

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

Ամենայն մեծագոյն . . . 8
Ամբողջ տարի 4
Բոլոր էջերուն դէպի տպագրութիւն

Պանդուխտի Էջերեան

20 ՓԱՐԱ

Ամսագրի նախորդ թիվ, Զեղվ գեղեցիկ ֆորմատով էջերը, 208 էջերը Մանրամասն էջերը ընդարձակ։

ՍԱՀԻՊ ԻՍԹԻԵՆՋ ԿԱՐԱՊԵՏ 8 ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԱՐՁԱԿ Ի ՍԿԻԶԲ Ամսագրի

1202 ԻԼՈՒԼԻ 30

1202 ՍԼԻՓԼԻ Ա

ԻՄՊԷՐԱԹՈՐ ԿԻՑԵՍՄ ԻԼԷ ՁԱԹԸ ՇԵՎՔԻԹՍԻՄԱԹԸ ՀԱՋՈՂԻՆ ԲԱՏԻՇԱՀԻ

Վիէննատան վարիւռ օլան սօն խապէրլէրէ կէօրէ՝ իմբէրաթօր Կիյեսմ, Վիէննա սէֆիրի տէՕվլէթլու Սամուլլահ բաշա հազրէթլէրինի նէզարի իմբէրաթօրիլէրինէ գապուլ էթիքսէ, զաթը մէլայիքսիմաթը հազրէթի Բատիշահի իլէ օլան միւնասէպաթը ասօթանէ հագգընտա մէՃՌՈՒՆԻՅԷԹԻ քեամիլէսինի իգմար իլէ շիմտիլիք Տէրսաատէթէ կէլէմէյէճէյինէն տօլայը թէէսիւֆ, վէ ֆագաթ պիր կիւն Բատիշահըմըզ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրինի զիյարէթ էտէպիլէճէյինի իւմիտ էթմիշ տիր։

—օ—

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Մօնիթէօրտէ օգունմուշ տուր։

Տէլի-Նիւզ կազէթասընըն Վիէննա մուխպիրի, հոկտեմբեր 8 թարիխի իլէ քէշիտէ էթտիյի պիր թէլէկրաֆա նազարէն, Պուլկարիսթան մէսէլէսինին հալը մագսէտի իլէ միւզաքէրաթ պէր տէվամ տըր։ Բուսիա հիւքիւմէթի, Պուլկարիսթանա պիր Բուս գօմիսէրի իրսալ էթմէմէյէ բիզա կէօսթէրէրէք, պիր Օսմանը գօմիսէրինին թահրը նէզարէթինտէ օլարագ Մ. Սթանպուլօֆ, Մ. Զանգօֆ վէ Մ. Դարավէլօֆտան միւրէքքէպ պիր հէյէթ թարաֆընտան իճրաի ինթիխապաթ օլունմասընը գապուլ էտէճէք իմիշ։ Տիկէր թարաֆտան Ավսթրիա հիւքիւմէթի, բրէնս Գոպուրկըն մուվագգաթէն թէպիտինէ բիզա կէօսթէրէճէք վէ պու մագսէտլէ տիւվէլը մուաղզամէ թարաֆընտան միւճթէմիէն թանզիմ օլունմուշ օլան պիր նօթա, գարիպէն Պապը Ալիյէ իրսալ վէ թագտիմ օլունաճագ իմիշ։

—օ—

ՍՈՒԱՔԻՄ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Իսքէնտէրիյէտէ նէշր օլունան Ֆարա՝Ալէքսանտրի կազէթասընտա պէր վէճճի աթի օգունմուշ տուր։

Բէք մէհէթմէտ տիր քի, Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի, Սուաքիմ իլէ Զիլէյի Իթալիայա թէրք էթմէքլիյի լուֆթէն թէքլիֆ էթմիշ տիր։ Լաքին Իթալիանընը բիճալը տէօվլէթինէն, քէնտիսինէ բէք պայաղը պիր հէտիյէ էտիլմէք նիյէթինտէ պուլունուլտուղունու տէրք վէ ֆէհմ էտէճէքլէրի տէրքեար տըր։ Իթալիանընը բիճալը տէօվլէթի, քէնտիսինէն նէհալէ գօնուլաճաղընը, վէ պու հալին՝ միթէասսրպ ասիլէր թարաֆընտան էքսէրիյա հիւճում էտիլէն վէ մահսուլտան արի պիր սահարանընը զապթ վէ իշղալընտան, վէ հիչ պիր չէյլէ գոչվէթտէն տիւշմէյէն, հիչ պիր մաղլուպիյէթտէն թանմայան Սուանլըլար իլէ հէր կիւն իճրաի յուհարէպէտէն իպարէթ օլտուղունու վէ շու հալէ գաթլանըլսա պիլէ, ճիւզի պիր մէնֆաաթ իւմիտի վէ վէտէնիյէթ մէնֆաաթընա օլարագ չալըշմագլըդ թէՃԷլինի տէ պուլունմասըղընը անլամըշ տըրլար։ զիրա պէլտէի մէզքիւրտէ իսեանը թէէքին իչիւն, Պէրպէր իլէ Խարթում գատար ասքէր սէվգի իլէ իճրաի մուհարէպէյէ լիւզում վար օլտուղունու զաթէն տէմիշիզ տիր, քի պունընն տա, պու կիպի հատիսէ իչիւն քիւլիյէթլի ասքէր սէվգ էթմէքճէ պիգայտ օլան Իթալիա բիճալի տէօվլէթինին ֆիքբինտէն պիւսպիթիւն խարիճ օլտուղու տէրքեար տըր։

Սուաքիմի եէտը զապթա կէչիր մէքլիկէ մէրպութ օլան պու ույկունսուզլըգլար, Իթալիայը պու կիպի թէքլիֆլէրի գապուլէ թէչվիզ էտէմէզ։ Լաքին պու տէՕվլէթճէ, պահստան սարֆը նազար իլէ, եալընըզ Մըսրը հիւքիւմէթինին մէնաֆիինտէն պահս էտէլիմ։ Շիմտի պիզ էօյլէ պիլիրիզ քի, Սուանտաքի խեանընը թէսքինի մատտէսինի տիւշիւնմէք վագթը կէլմիշ տիր, պունտա պիր մէսէլէի ինսանիյէ վար տըր։ զիրա հուտուտաքի իխթիլալընը թէհտիտի տայիմիսի իլէ վագըթ կէչիրիլէմէզ։

Շու հալտէ, տիւվէլի մուաղզամա իլէ Ինկիլթէրրա, խահնախահ պու մէսէլէ իլէ ճիտտէն իշթիղալ իլէ, էվվէլճէ պիզիմ տէմիշ օլտուղումուզ միսիլլու էն էմինի, էն սերիի, էն թէբարրուֆլուսը, վէ գան տէօքմէք նօգթաի նազարը իլէ էն ինսանիյէթլիսի մագամընտա հալլ վէ ֆասլը եօլունա կիթմէլի, վէլհասրլ Սուաքիմէ Օսմանը ասքէրի սէվգինի զաթը հազրէթի Բատիշաֆիտէն թալէպ էթմէլի տիրլեր։ Բատիշահըմըզ խալէֆէթիւլմիսլիմին էֆէնտիմիզ հազրէթլէրի պիւթիւն Սուտանտա պիր նուֆուզը գաթիյի հայիզ տիր։

Եալընըզ Օսմանը սանճաղը տըր քի, շիմտի հիւքիւմէթի Մըսրիյէյէ գարշը իսեան էթմիշ օլան Սուտանլըլարը հէման իւչ բայրընը տայիրէյի իթթիֆագա գօյմազա քեաֆի օլուր։ Օսմանը ասքէրի պէյլքի տէ պիր թիւֆէնք սէսի պիլէ չըգմագտըղընը, Ինկիլիզ ասքէրինին մուվաֆֆագ օլմատըղը հալտէ, քէմալը մուզաֆէրիյէթլէ խըլրթոսմա տուխուլ էտէրլեր։ Օսմանը ասքէրինին պու միւտախէլէսի լազըմ կէլիպ, Ինկիլիզ ասքէրի պիր քէրրէ Մըսրրտան թախլիյէ օլունուրսա, Սուտանտա հէր շէյ սըրասընա կիրէր։

Պու պապտէ բարա մէսէլէսի իթիրազ տէյի տէրմէյան օլունմագտա խէատէ, Օսմանը ասքէրինին մէսարիֆի, պէօյիւք պէօյիւք մաաշլարը ցլան Ինկիլիզ զապթանը գօմանտասընտա պուլունան Ինկիլիզ վէ Մըսրը ասքէրինին մէսարիֆի գատար օլմասյրպ, պէյլքի տէ բէք աղ տըր։

ՏԻՆԲԻՒ ՍԻՐԲԷՃԻ ԲՕՍԹԱՆԸ

Լօնտրա 8 հոկտ.

Սթանտարտ կազէթասը իսպաթ էտէյօր քի, Իթալիա պաշ վէքիլի Մ. Գրիսբինին Ֆրանսայա գարշը թավրու հարէքէթինին սօն մուխթարաթընա տայիր նէշր էթմիշ օլտուղու պէնամ մախսուս, Սթանպուլտա պիր մէՃԼԻՍԻ խտարէսի ադայի միւնթէխիպէսինտէն բիֆաթլու Սերչօեան Կարապէտ, վէ Էրմէնի միլլէթի գարու չուհատարը Դազտաղլրեան Տիգրան էֆէնտիլէրէ բիւթպէյի սալիսէ։

Սուրիա տախիլինտէ Տումա գազասը գայմագամլըղը, Նիք գայմագամը Ապտուլլահ Սապրի էֆէնտիյէ։

Նիք գազասը գայմագամլըղը, Սահպուն գայմագամլըղընտան միւնֆասլ Ապտիւլղանա էֆէնտիյէ։

Սընըֆը մուգատտէմ Սամսոն կէՇնճի լիվա գօմանտանը միրլիվա սատտէթլու Ահմէտ Մուխլիս բաշա հազրէթլէրի, ֆէրիդլիգ բիւթպէսի թէվճիհի իլէ թէֆթիշի ասքէրի գօմէսիօնը ալիսինէ թային։

Սէլանիք մէքթէպի խուսուսիսինին մուէսսիս վէ միւտիրի Շէմսի էֆէնտիյէ թէպտիլէն տէօրտունճի Մէճիտի նշանը իհսան պույրուլմուշ տուր։

—օ—

Սօֆիատան կէլէն պազը խապէրլէրէ կէօրէ, էվվէլկի կիւն Պէլովատան չըգմըշ օլան բօսթա գաթարը, Սօֆիատան 35 քիլօմէթրօ մէսաֆէտէ խաթտան չըգարագ, Վիէննա-Սիրքէճի բօսթասընընը կէճ գալմասընա վէսիլէ օլմուշ, վէ Պէլովա իլէ Ֆիլիպ պէտէն կէլէն եօլճուլարա նազարէն, պազը խասարաթտան մատտա 19 քիչի հէլաք վէ մէճրուհ օլմուշլար տըր։

—օ—

Տիւն մէճլիսի խասսը վիւքէլա ֆէվգէլատէ սիրէթտէ իճթիմա էտէրէք, մալիյէ իշի իլէ իշթիղալ օլունմուշ տուր։

—օ—

Պու ագշամ Իրան սէֆարէթխանէսինտէ պիր զիյաֆէթ քէշիտէ օլունաճաղընտան, պազը վիւքէլա վէ սիւֆէրա տավէթ օլունմուշ տուր։

—օ—

Ագտ օլունան խթիգրազը իւք թագսիթինին վիւրուտինտէ, պունընն վէ ումումի ախազ օլունմուշ մէպլաղընն սուրէթի սարֆը հագգընտա թահգիգաթա մէմուր գօմէսիօնընն իքմալը վազիֆէսի էմր օլունմուշ տուր։

—օ—

Վիէննատա նէշր օլունան Նայէ Ֆրայէ Ֆրէսէ կազէթասընընն հոկտ. 9 նիսմէթի իլէ Պուքրէշտէքի պազը կազէթալարընն մէմալիքի Շահանէյէ տուխուլլարը մէն օլունմուշ տուր։

—օ—

Եալովա ճիվարընտա Տաղ Համամընտա չըգան քիւքիւրտլիւ մուլարընն թահլիլ վէ մուայէնէսի իչիւն, Մապէյնի Հիւմայունը Միլիւքեանէ քիմիսակիրի իղղէթլիւ Պոնդօվսքի պէյ պու քէրրէ օլ ճանիպէ իղամ գալընմըշ տըր։

—օ—

Քեահահանէ քէօյիւնտէքի Օսմանը էրքէք չօճուգ մէքթէպինին թաամիրի իչիւն, պու քէրրէ Սու գոզմբանասը թարաֆընտան 400 լիրայի Օսմանի իթա օլունմուշ տուր։

—օ—

Թրապիզոնտան կէլէն խապէրէ կէօրէ, թագրիպէն 25000 նուֆուս գէկանմրէրտէն էվվէլ չէհրիմիզէ հիճրէթ էթմէք նիյէթինտէ իմիշլէր։

—օ—

Գօնիա վիլայէթինին պու սէնէքի

ՏԱԽԻԼԻՅԵԼ

—օ—

ԹԷՎՃԻՀԱԹ ՎԷ ՆԻՇԱՆ

Այտընը մէճլիսի խտարէսի ադայի միւնթէխիպէսինտէն բիֆաթլու Սերչօեան Կարապէտ, վէ Էրմէնի միլլէթի գարու չուհատարը Դազտաղլրեան

հասըլաթը 25000 լիրայի Օսմանիյէ պալիզ օլմուշ, վէ պու մէպլաղ էվվէլքի սէնէլէրէ թէֆէվվիւգ էթմիշ տիր։

—o—

Բումէլի շըմէնտըֆէր թահվիլաթը տիւն ագշամ 5-6 ֆրանգ պիրտէն ֆըրլաեարագ 51 ֆրանգա չըգմըշտըր։

—o—

Խարիճիյէ միւսթէշարը տէօվլէթլու Տատեան Յարութիւն բաշա հազրէթլէրինին վէզարէթ մէնշուրը ալիլէրի կէլէճէք բաշար էրթէսի կիւնիւ սաաթ 6 բատտէլէրինտէ Պէշիքթաշտաքի գօնագլարընտա օգունաճաղը իշիտիլմիշ տիր։

—o—

Տիւն Սըրպ սէֆիրի իլէ պաշ թէրճիմանը վէ Ֆրանսա սէֆարէթի թէրճիմանը վէ Ալմանիա պաշ թէրճիմանը Պապը Ալիյէ կիտէրէք տէօվլէթլիւ Արթին բաշա հազրէթլէրի իլէ միւլագաթ էթմիշլէր տիր։

ԹԱՐԻՃԻՑԵԷ

—o—

ՐՈՒՍԻԱ, ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ ՎԷ ԱՖՂԱՆ

Բուսիա իլէ Ինկիլթէրրանըն Աֆղանտաքի միւշքիւլաթըն հալլու ֆասը իշիւն Բուսիանըն մուգատտէմա Տէրսաատէթ սէֆիրի օլան ժէնէրալ Ինեաթիէվ թարաֆընտան Լօնտրատա նէշր օլունան Բէլմէլ կազէթէ աթի ֆիքիրլէր պէյան օլունմուշ տուր։

Էվվէլա, հէր հանկը զապիթ վէ մէմուր օլուրսա օլսուն, վասաթի Ասիա միւշքիւլաթընա տախիլ օլանլարա նէ բէյին ագչէ վէ նէ տէ նըշան վէրիլմէմէսի հագգընտա Բուսիա իլէ Ինկիլթէրրա արասընտա իթթիֆագ իհտասը։

Սանիյէն, մուալլագ մէսայիլին մէվգիի միւզաքէրէյէ գօնուլմասը քի, պու սայէտէ, պու իշէ մէմուր օլաճագ զէվաթըն Աֆղանիսթան սահարալարընտա եա չիւրիւմէյէ վէ եա սէրիյէն իշի պիթիրմէյէ մէճպուր օլարագ, հէր իկիթլաֆը սուրէթը տօսթանէտէ հալլ էթմէյէ մէճպուր օլաճագլար տըր։

Սալիսէն, Աֆղան էմիրինին Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինտէն ախզ էթտիյի թախսիսաթը լաղվ օլունմասը լիւզումու. դիրա ժէնէրալ Ինեաթիէվէ նազարէն, Աֆղան էմիրի թախսիսաթ ալտըգճա, միւշքիւլաթա պիր տահա գուվվէթ վէրէճէյի տէրքեար տըր։

Սիմլատան վարիտ օլան խապէրէ նազարէն, Աֆղանիսթան էմիրի իլան էթմիշ տիր քի, քէնտի ֆըրգաի ասքէրիյէսի, թաշք Իւրկան գալէլէրի ալթընտա Իահագ խանա զալէպէ վէ մէզքիւր գալէլէրի զապթ էթմիշլէր, վէ Իահագ խան տա ֆիրար էթմիշ տիր։

—o—

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱՆԸՆ ԵԷՆԻ ՄԻՍԹԷՄԼԻՔԵԱԹԸ

Ճէտիտ Զէլանտատան հոկտ. 2 թարիխի իլէ չէքիլէն թէլէկրաֆա նազարէն, Բարաթօնկատա Ինկիլիզ գօնսօլօսը, Ինկիլթէրրանըն Բարաթօնկա իլէ Գուք ատալարը էհալիսինին համիսի օլաճաղընը հոկտ. 20 սինտէ իլան էթմէսի իշիւն էմր ալմըշ տըր։ Պու ատալարըն էհալիսի թագրիպէն 20,000 նուֆուստան իպարէթ օլուպ, պազը ատալար մահսուլտար իմիշլէր։ Ինկիլթէրրանըն պու ատալարը զապթ էթմէսինտէն մագսէտի, պաշլըճա զապթընը հիւքիւմաթը սայիրէյէ մէն, վէ պատէհու Գանատա իլէ Ամերիկա մանաթըրը բահիպի բիւթպէթլու Խորէն Աշրգեան էֆէնտի արայա միւրաճաաթ օլունմուշ վէ թահմինէն 100 նէֆէրէ պալիզ օլան հուզզարտէն 66 ազա էֆէնտիլէրին ըէյլէրի իլէ միւշարիլէյհ Խորէն Աշրգեան էֆէնտի հազրէթլէրի Բաթրիգ ինթիխապ օլունմուշ, վէ տիկէրլէրինտէն եալընըզ պիրիսինին ըէյի Խորէն Նար-պէյ էֆէնտի լէհինտէ վէ ըէյլէրինի եազան վէ եազմայան 30-35 ազանըն ըէյլէրի տախի Բարթողիմէոս էֆէնտի հազրէթլէրինին լէհինտէ պուլունմուշ տուր։

Խորէն Աշրգեան էֆէնտի հազրէթլէրինին տախի Բարթողիմէոս էֆէնտի հազրէթլէրի կիպի էստրգաի պէնտէկեանը Սալթանաթը սէնիյէտէն օլտուգլարը ճիհէթլէ, էրմէնի միլլէթի սատրգասընըն էրպապը սատագաթ վէ իսթիգամէթտէն օլան պէյլէ պիր զաթը բաթրիգլիգ մագամը էհէմմինէ ինթիխապ էթմէքլէ իզհարը սատագաթ էյլէմէսի, մուճիպի մէճմուենիյէթ ահվալտէն տիր։

—o—

ԻԹԹԱՐ

Տիւնքի նիւսխէմիզտէ խօսակցութիւն սէրնամէսիյլէ տէրճ իտիլէն պիր պէնտտէն մագսէտ, Գեր. Աշրգեան Խորէն Սրբազան ալէյհինտէ զուհուրա կէլմիշ օլան ազվիեաթա գարշըլըգ վիրիլմիշ օլան ճէվապլարտան տահա զիեատէ միւքէմմէլ պիր ճէվապ իթասըյլա, էֆքեարը ամմէնին պիր գաթ տահա թասհիհինտէն իպարէթ պուլունմագտէ իտի իսէտէ, երեսփոխան էֆէնտիլէր թարաֆընտան իպրազ օլունան հիւանի թէվէճճիհ վէ էճիյէթ, արզու օլունան միւրաու մագսէտի քեամիլէն հուսուլէ կէթիրմիշ օլտուղունտան, արթըգ սաայիր պիր ճէվապա իհթիեաճ գալմատըղընը, մա մէճմուենիյէթ պէեան ի-տէրիզ։

—o—

Ղազէթամըզըն թաթիլնամէսինին սուրէթինի տէրճ իլէ պէեան իթմիշ օլուպ, հալ պու քի, պէշ կիւն սօնրա եէնիտէն ինթիշարընա տայիր, լութֆէն սատը պուլրուլմուշ օլան միւսաատէյի Սէնիյէէնին սուրէթինի տէրճ ու պէեան իթմէտիկիմիզտէն, վէ չօգլար թարաֆընտան տէրճինին արզու իտիլտիկինտէ իշիթտիկիմիզտէն, իշթէ զիյրտէ այնէն սուրէթինի պէեան իյլէմիշիզ տիր։

«Օն-պէշ կիւն միւտտէթլէ թաթիլտիլմիշ օլան Մանզումէի էֆքեար զազէթասընըն միւտտէթի միւթէպագըյէսինին աֆվը, սահիպ իմթիեազը թարաֆընտան, պա արզուհալ թալէպ վէ իսթիրհամ գելընմըշ, վէ օլ վէճհէյէ էմրի Ալի սատը օլմուշ օլտուղունտան, մէզքիւր զազէթանըն, պու կիւնտէն իթթիպարէն նէշրինէ մէէզուն օլտուղունու միպէյին, իշպու բուխաթնամէ, սահիպ իմթիեազ կարապէտ Փանոսեան էֆէնտիեէ իթա գելընը։

(միւհիւր)

1304 իլուլ 27
1306 սէպթէր 3։

—o—

ԹԱՕՀԻՀ

Տիւնքի նիւսխէմիզին իլք սահիֆէսինտէ «Էվրօբանըն եէնի պիր խարթասը» լէվհասը իլէ նէշր օլունմուշ օլան պէնտին 3 իւնճիւ սիւթունընընը 5 ինճի սաթրընտաքի «զամանը» լուղէթի, ալթ սաթրընտա «գըսմընը» լուղէթինտէն սօնրա գօնուլաճագ իքէն, թէրթիպճէ սէհվ օլունմուշ տըր։

հասընը 2 ֆրանգ պիրտէն ֆըրլաեարագ 51 ֆրանգա չըգմըշտըր։

—o—

Բուսիայի Սանկտ-Պետերբուրգ քաղաքի միւշքիւլաթընա հալլու ֆասը իշիւն Բուսիանըն մուգատտէմա Տէրսաատէթ սէֆիրի օլան ժէնէրալ Ինեաթիէվ թարաֆընտան Լօնտրատա նէշր օլունան Բէլմէլ կազէթէ աթի ֆիքիրլէր պէյան օլունմուշ տուր։

Էվվէլա, հէր հանկը զապիթ վէ մէմուր օլուրսա օլսուն, վասաթի Ասիա միւշքիւլաթընա տախիլ օլանլարա նէ բէյին ագչէ վէ նէ տէ նըշան վէրիլմէմէսի հագգընտա Բուսիա իլէ Ինկիլթէրրա արասընտա իթթիֆագ իհտասը։

Սանիյէն, մուալլագ մէսայիլին մէվգիի միւզաքէրէյէ գօնուլմասը քի, պու սայէտէ, պու իշէ մէմուր օլաճագ զէվաթըն Աֆղանիսթան սահարալարընտա եա չիւրիւմէյէ վէ եա սէրիյէն իշի պիթիրմէյէ մէճպուր օլարագ, հէր իկիթլաֆը սուրէթը տօսթանէտէ հալլ էթմէյէ մէճպուր օլաճագլար տըր։

Սալիսէն, Աֆղան էմիրինին Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթինտէն ախզ էթտիյի թախսիսաթը լաղվ օլունմասը լիւզումու. դիրա ժէնէրալ Ինեաթիէվէ նազարէն, Աֆղան էմիրի թախսիսաթ ալտըգճա, միւշքիւլաթա պիր տահա գուվվէթ վէրէճէյի տէրքեար տըր։

Սիմլատան վարիտ օլան խապէրէ նազարէն, Աֆղանիսթան էմիրի իլան էթմիշ տիր քի, քէնտի ֆըրգաի ասքէրիյէսի, թաշք Իւրկան գալէլէրի ալթընտա Իահագ խանա զալէպէ վէ մէզքիւր գալէլէրի զապթ էթմիշլէր, վէ Իահագ խան տա ֆիրար էթմիշ տիր։

—o—

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱՆԸՆ ԵԷՆԻ ՄԻՍԹԷՄԼԻՔԵԱԹԸ

Ճէտիտ Զէլանտատան հոկտ. 2 թարիխի իլէ չէքիլէն թէլէկրաֆա նազարէն, Բարաթօնկատա Ինկիլիզ գօնսօլօսը, Ինկիլթէրրանըն Բարաթօնկա իլէ Գուք ատալարը էհալիսինին համիսի օլաճաղընը հոկտ. 20 սինտէ իլան էթմէսի իշիւն էմր ալմըշ տըր։ Պու ատալարըն էհալիսի թագրիպէն 20,000 նուֆուստան իպարէթ օլուպ, պազը ատալար մահսուլտար իմիշլէր։ Ինկիլթէրրանըն պու ատալարը զապթ էթմէսինտէն մագսէտի, պաշլըճա զապթընը հիւքիւմաթը սայիրէյէ մէն, վէ պատէհու Գանատա իլէ Ամերիկա մանաթըրը բահիպի բիւթպէթլու Խորէն Աշրգեան էֆէնտի արայա միւրաճաաթ օլունմուշ վէ թահմինէն 100 նէֆէրէ պալիզ օլան հուզզարտէն 66 ազա էֆէնտիլէրին ըէյլէրի իլէ միւշարիլէյհ Խորէն Աշրգեան էֆէնտի հազրէթլէրի Բաթրիգ ինթիխապ օլունմուշ, վէ տիկէրլէրինտէն եալընըզ պիրիսինին ըէյի Խորէն Նար-պէյ էֆէնտի լէհինտէ վէ ըէյլէրինի եազան վէ եազմայան 30-35 ազանըն ըէյլէրի տախի Բարթողիմէոս էֆէնտի հազրէթլէրինին լէհինտէ պուլունմուշ տուր։

Խորէն Աշրգեան էֆէնտի հազրէթլէրինին տախի Բարթողիմէոս էֆէնտի հազրէթլէրի կիպի էստրգաի պէնտէկեանը Սալթանաթը սէնիյէտէն օլտուգլարը ճիհէթլէ, էրմէնի միլլէթի սատրգասընըն էրպապը սատագաթ վէ իսթիգամէթտէն օլան պէյլէ պիր զաթը բաթրիգլիգ մագամը էհէմմինէ ինթիխապ էթմէքլէ իզհարը սատագաթ էյլէմէսի, մուճիպի մէճմուենիյէթ ահվալտէն տիր։

—o—

ԻԹԹԱՐ

Տիւնքի նիւսխէմիզտէ խօսակցութիւն սէրնամէսիյլէ տէրճ իտիլէն պիր պէնտտէն մագսէտ, Գեր. Աշրգեան Խորէն Սրբազան ալէյհինտէ զուհուրա կէլմիշ օլան ազվիեաթա գարշըլըգ վիրիլմիշ օլան ճէվապլարտան տահա զիեատէ միւքէմմէլ պիր ճէվապ իթասըյլա, էֆքեարը ամմէնին պիր գաթ տահա թասհիհինտէն իպարէթ պուլունմագտէ իտի իսէտէ, երեսփոխան էֆէնտիլէր թարաֆընտան իպրազ օլունան հիւանի թէվէճճիհ վէ էճիյէթ, արզու օլունան միւրաու մագսէտի քեամիլէն հուսուլէ կէթիրմիշ օլտուղունտան, արթըգ սաայիր պիր ճէվապա իհթիեաճ գալմատըղընը, մա մէճմուենիյէթ պէեան ի-տէրիզ։

—o—

Ղազէթամըզըն թաթիլնամէսինին սուրէթինի տէրճ իլէ պէեան իթմիշ օլուպ, հալ պու քի, պէշ կիւն սօնրա եէնիտէն ինթիշարընա տայիր, լութֆէն սատը պուլրուլմուշ օլան միւսաատէյի Սէնիյէէնին սուրէթինի տէրճ ու պէեան իթմէտիկիմիզտէն, վէ չօգլար թարաֆընտան տէրճինին արզու իտիլտիկինտէ իշիթտիկիմիզտէն, իշթէ զիյրտէ այնէն սուրէթինի պէեան իյլէմիշիզ տիր։

«Օն-պէշ կիւն միւտտէթլէ թաթիլտիլմիշ օլան Մանզումէի էֆքեար զազէթասընըն միւտտէթի միւթէպագըյէսինին աֆվը, սահիպ իմթիեազը թարաֆընտան, պա արզուհալ թալէպ վէ իսթիրհամ գելընմըշ, վէ օլ վէճհէյէ էմրի Ալի սատը օլմուշ օլտուղունտան, մէզքիւր զազէթանըն, պու կիւնտէն իթթիպարէն նէշրինէ մէէզուն օլտուղունու միպէյին, իշպու բուխաթնամէ, սահիպ իմթիեազ կարապէտ Փանոսեան էֆէնտիեէ իթա գելընը։

(միւհիւր)

1304 իլուլ 27
1306 սէպթէր 3։

—o—

ԹԱՕՀԻՀ

Տիւնքի նիւսխէմիզին իլք սահիֆէսինտէ «Էվրօբանըն եէնի պիր խարթասը» լէվհասը իլէ նէշր օլունմուշ օլան պէնտին 3 իւնճիւ սիւթունընընը 5 ինճի սաթրընտաքի «զամանը» լուղէթի, ալթ սաթրընտա «գըսմընը» լուղէթինտէն սօնրա գօնուլաճագ իքէն, թէրթիպճէ սէհվ օլունմուշ տըր։

վրսթրալիա եօլունտա մատէն քէօմիւրիւ տէբօ ընա մալիք օլմագտան իպարէթ իմիշ։

—o—

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ ՎԷ ԲՕՐԹԷԿԻԶ

Ինկիլթէրրա հիւքիւմէթի, Աֆրիգա կէօլիւ գումբանիա ահէնթէլէրինէ լիւզումը օլտուղունտան պահսլա, Գիլիման լիմանընա էալիհա նագլը իշիւն, Բօրթէկիզ հիւքիւմէթինտէն ըուխսաթ թալէպ էթմիշ օլտուղունտան, Բօրթէկիզ հիւքիւմէթի քէնտի զապթ վէ իշղալընտա պուլունան սէվահիլ վէ մէմալիքի մուհաֆազա վէ միւտաֆաա էթմէքլիք իշիւն, քէնտիսինին գուվվէթի քեաֆի օլտուղունու ճէվապէն պիլտիրէրէք, Ինկիլթէրրանըն թալէպ էթթիյի ըուխսաթընը ըէտտ էթմիշ տիր։

—o—

ՋԷՆԿԻՊԱՐ

Սօն խապէրէ նազարէն, Էմին բաշաեը թախլիս վէ Աֆրիգանըն մալիւմ օլան մահալլէրինի զապթ վէ իսթիյլա էթմէք իւզրէ, եագընտա կէօնտէրիլէճէյի մուգաբրէր պուլունմուշ օլան գուվվէի սէֆէրիյէէ, բրէնս Պիզմարգըն էմրի իլէ պիլա միւտտէթ թաթիլ էտիլմիշ տիր։ Մալիւմ օլտուղու իւզրէ, զէնկիպարը էքսէր էհալիսի Ալմանլարա գարշը խուսուսէթ վէ իսեանէ գալգըշարագ, Ալմանլարտան պազը պէօյիւք ատամլարը թէլէֆ էթմիշլէր իտի։

—o—

ՖՐԱՆՍԱ

Թայմզ կազէթասընըն Բարիզտէքի մուխպիրի Մ. Պլօվից, Պուլանժէ ֆըրգասընըն էֆքեարը նէրէյէ նէթիճէ վիրէճէյինի մէրագ էտէն զէվաթ թարաֆլարընտան միւթէատտիտ մէքթուպլար ալտըղընը պէյանլա, ճիւմհուրիյէթ ալէյհինտէ օլան բարթիլէրին վէ էզճիւմէ պօնաբարթէսթիլէր իլէ դրալլըգ թարաֆտարլարընէն շիմտիլիք Պուլանժէյի վասէթա էթմէք էֆքեարընտա պուլունտուգլարընը վէ Պուլանժէ,Ֆրանսանըն իտարէյի հազրէթսի իշիւն մուխթարայը մուճիպ իսէ տէ, մուամէլէի էօրֆիյէ իլէ մէվգրի իգթիտարա կէլէպիլմէսի մէմուլ օլմատըղընը վէ ինթիխապաթը ումումիյէյ միւնթազըր օլմագ լազըմ կէլէճէյինի իշար էյլէյօր։

ԻՏԱԼԻԱՅԻՆ

—o—

(ԱԹԱՆՍ ՀԱՎԱՍ)

—

Մալթա 10 հոկտ.

4 սէֆինէտէն միւրէքքէպ պիր Ալմանիա ֆիլօսու, պու կիւն պուրայա միւվասէլէթ էթտի. զանն օլունտուղունա կէօրէ, պու ֆիլօ Զէնկիպարա կիթմէք իւզրէ տիր։

Պէլկրատ 11 հոկտ.

Պէլկրատ մէհաֆիլի ըէսմիյէսի, թահրիքաթի իճրասընընա չալըշան պուլկարլարըն թավր ու հարէքէթլէրի ալէյհինտէ բրօթէսթօ էթմէքտէ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

—o—

Տիւն Մայր եկեղեցիտէ Գեր. տեղապահ Սրբազան հայրըն նախագահլըը, վէ տօգ. Թիւրաքեան էֆէնտինտէ ատենապետիկիյլէ Ազգային Ժողով թէճէմմիւ իթմիշ Ամեն. Խրիմեան սրբազան հազրէթլէրի, վէ պիր չօգ ռուհանի բէտէրլէր, վէ տօգսան նէֆէրտէն զիեատէ երեսփոխան էֆէնտիլէր հազրը պուլունմուշլար տըր, սաաթ պէշ պուչուգ բատտէլէրինտէ, միւթատտան պուլունան տուա իլէ մէճլիս քիւշատ օլունմուշ, Պապը Ալիտէն, էմրի ինթիխապըն նիզամը տայիրէսինտէ տէվամընա տայիր թէսթիր պույրուլմուշ օլան թէզքէրէյի աալիյէէ օգունմուշ, վէ պիր խայլի միւզաքէրաթ վէ միւճատէլաթտէն սօնրա, էքսէրիյէթի սարա իլէ վիրիլէն գարար մուճիպինճէ, էվվէլքի ինթիխապ իճրաաթընըն ֆէսխի, եանի Գեր. Խորէն սրբազան Նարպէյին իսթիֆասընընը գատուլիյլէ, եէնիտէն, վէ համագումար Կրօն. Ժողով թարաֆընտան զաթէն թէրթիպ իտիլմիշ պուլունան իսիմլէրտէն, հէր գանղի իսմէ օլուր իսէ օլսուն, սէրպէսթճէ գուրա վիրիլմէք իւզրէ էմրի ինթիխապա միւպաշէրէթ գելընմըշ, վէ Սրմաշ վանահայրը Գեր. Աշրգեան Խորէն սրբազան, 66 գուրա գազանարագ, փաթրիք ինթիխապ օլունմուշ տուր։

Մէճլիս քիւշատ օլունտուգտա, Սուեփան բաշա հազրէթլէրի, ըէք միւէսսիր պիր նութգ օգուտտուղու կիպի, ինթիխապա պէտ օլունանա գատար, Նուրեան էֆէնտի, Եուսուֆեան էֆ. վէ Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆ. հազարաթը վէ Պէրպէրեան էֆէնտի տախի միւէսսիր պիր նութգ իրատ էյլէմիշլէր տիր։

Պու մէճլիստէ սամիուն հազրը պուլունմաեբպ, եալընըզ երեսփոխան էֆէնտիլէր իլէ փաթրիգխանէ խատէմլէրինտէն պազըլաբը, վէ պիր գաչ նէֆէրտէ ռուհանի վէ ճիսմանի զաթլար հազրը պուլունմուշլարտըր. Փագաթ, քիլիսէ գաբուսու գաբատըլմաեբպ, աչրգ պըրագըլմըշտըր։

Գեր. Բարթողիմէոս Սրբազան թարաֆտարը պուլունանլարտան չօգլար գուրա վէրմէմիշլէր, վէ հաթթա պազըլարտա, մէզքիւր ինթիխապա գարշը բողոք էյլէմիշլէրտիր։

Վէլհասըլ, հէր նէ գատար, խայլիճէ շէտիտ միւճատէլաթ վուգու պումուշ իսէտէ, տիւնքի մէճլիս, միլլէթիմիզ իչին, ըէք շայեանը մէճմունիյէթ ատտ օլունսա սէզա տըր, չիւնքի, Գեր. Բարթողիմէոս Սրբազան իլէ, Գեր. Խորէն Սրբազան Նարպէյին էհլիյէթ ու լիեագաթլարը պագը գալմըշ օլտուգտան պաշգա, զըտտիյէթ մահզուրլարընընտա էօնիւ ալընմըշ, վէ միլլէթիմիզ պիր ան էվվէլ քէնտի փաթրիկինէ մալիք օլմուշ տուր։

Իմտի, թէպաաբէրվէր վէ ատալէթքիւսթէր Փատիշահընմըզ էֆէնտիմիզ հազրէթլէրի հագգը Շահանէլէրինտէ, պու վէսիլէ իլէ տախի տուա վէ թէշէքքիւրի պիրաեանընմըզը, միլլէթի աճիզանէմիզ նամընա օլարագ թէքքէրրիւրիյլէ պէրապէր, Ամեն. Աշրգեան Խորէն Սրբազան հազրէթլէրինիտէ խալիսանէ թէպրիք իտէրիզ։

* * *

Պու կիւնքի թէրճէմանը Հագբգաթտա օգունմուշ տուր։

Տիւնքի բէնչէնպիհ կիւնիւ Գումգարաուտա Բաթրիգխանէ քիլիսէսինտէ իճթիմա էտէն մէճլիսի ումումի միլլիտէ, Պէշիքթաշ քիլիսէսի պաշ բահիպի Խորէն էֆէնտինին իսթիֆասը գապուլ օլունարագ, Պրուսա մէրխասասը բիւթպէթլու Բարթողիմէոս

ՍԱՀՄԱՆՈՒԹԻՒՆՔ

—o—

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԻ

Սեպուհ մթեր	30
Էսկ. Ռում. տիւն ագշ. գաբ. ֆ. ֆ	16-28
» » » էն եիւքսէք	16-30
» » » էն աշաղը	16-28
Պու սապահ աշքլտը	16-24
Իսթիգրաղը տախիլ տիւն գաբ.	37-28
» » էն եիւքսէք	37-29
» » էն աշաղը	37-27
» » աշքլտը	37-28
Մըսըր մութթահըտը գաբ.	-
Պու սապահ աշքլտը	-
Սէրի Ա. ֆ. ֆ.	25-15
» Բ.	15-20
» Գ.	16-20
Ռումէլի շըմէնտըֆէրի	47-50
Ագչէ ֆաիզի	8-
Ռաբոր Ղրշ.	-
Հէվալէսիզ »	40-

—

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ ֆ. ֆ.	7-38
Սթանպօլ պանգասը	7-
Մօսիէթէ ժէնէրալ	4-12
Թրամվայ	4-50

—

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՖԻԵԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղրշ. տան	Ղրշ. Փ.
Պէեազ մէճիտիյէ ֆարգը	108-16
Մէթալիք »	103-10
Պէշլիք »	103-30
Սլթըլըգ »	103-20
Ինկիլիզ լիրասը	110-28
Ֆրանսըզ ալթունը	87-36
Ռօլ	92-
Գրէմից ալթունը	51-20
Գարպօն գայմէսի	8- 5

—

ԹԱՍՎԻՏԷ

	Ղրշ. Փ.
Իրի	10-20
Ուֆագ	11-

Պուքրէշ չէհրինին, 1888 սէնէսի ալաֆրանկա Օգոստ. 1 տէ Ալմանեանքն Կօթա չէհրինտէ չէքիլէն 87ինճի գուրասընքն իքրամիյէ խաապէթ իտէն նիւմէրօլար տըր.

176	1316	2490	3642	5234	6331
193	1379	2504	3747	5253	6561
201	1383	2517	3751	5296	6574
233	1413	2559	3815	5364	6904
240	1512	2593	3817	5366	6965
350	1611	2682	3880	5479	6968
377	1618	2723	4008	5529	7003
456	1737	2813	4181	5531	7093
743	1766	2877	4272	5540	7106
764	1795	2923	4489	5561	7158
813	1870	2932	4495	5731	7180
907	1993	2943	4507	5751	7191
960	2315	2955	4624	5878	7305
1008	2397	3051	4634	5918	7416
1017	2437	3488	4776	5922	7423
1030	2443	3511	4972	6155	7426
1101	2462	3526	4995	6264	
1211	2474	3624	5015	6314	

Պալէատէքի սէրիլէրէ բիւանգօ իսաապէթ իտէն նիւմէրօլար.

Սէրի	Նմ.	Իտրամ	Սէրի	Նմ.	Իտրամ
176	68	50	3815	54	50
193	36	50	3817	20	50
	38	50		31	50
201	22	1000		88	50
	31	500	4181	5	100
	30	50		90	100
	73	50	4489	28	50
233	17	50	4495	70	500
	98	50		86	500
240	36	100		5	50
	22	50		9	50
	51	50		91	50
764	76	100	4507	53	50
960	36	50		67	50
1017	70	50	4624	89	50
1030	96	40000	4634	24	30
	10	50		71	50
1211	4	50	4776	74	1000
1316	20	50		95	100
	29	50		70	50
1383	33	50	4972	11	500
1413	76	5000	4995	82	100
1512	80	50		94	100
1611	25	100	5234	32	1000
1618	2	50		89	100
1737	16	500		51	50
	32	50		73	50
1766	17	50		74	50
1795	56	100	5253	37	100
	93	50	5364	5	50
1993	60	50	5366	45	500
	70	50	5529	68	100
2315	5	50	5731	27	50
	100	50	5751	98	50
2317	63	100	5878	17	50
	92	50	5922	84	100
2437	7	50		2	50
	38	50		70	50
2443	36	50	6155	89	500
2462	28	50	6264	17	50
	40	50	6314	34	50
2474	21	50		98	50
	95	50	6331	95	100
	96	50		16	50
	99	50		70	50
2504	83	50	6561	50	50
2517	5	100		75	50
	71	50	6574	33	100
	88	50		62	100
2559	29	100	6904	85	100
2682	47	1000	7003	66	50
	33	50	7093	26	50
	44	50		32	50
	73	50	7106	33	500
	78	50		11	50
2932	44	50		50	50
	79	50	7158	10	50
	95	50		49	50
	96	50		90	50
2943	4	50	7180	11	50
2955	42	50		27	50
	68	50		77	50
3051	75	50	7191	81	50
	76	50	7305	88	1000
3624	36	50		16	50
3642	58	100	7423	12	50
3751	77	50	7426	30	500
	92	50		80	50

ՊԻՐ ՎԱՐԱԳԱ

Էնգարէ Գաթօլիքէրիմիզին պաղը հալէրի.

(6085 Նէ-Դէրէան գէրէյնէ)

Պունլարա միւմասիլ տահա նիչէ ֆարգը հալէրի կէօսթէրիլէպիլիր իսէտ, թաֆսիլաթտան իճթինապ իտէրէք, պու գատարճըգլա իքթիֆա իտիպ, Եօղղատ էրմէնիլէրինի, մէվգըի մէտէնիյէթէ թէրճի իտէճէկինի վատ իտէն Գազանճեան վէ էմնալի էֆէնտիլէրէ սօրարըզ քի, էօթէտէ պէրուտէ, էրմէնիլէրի զիեարէթ ի-տիպ, անլէրի պի զայրի հագգ ին պէտէվի ատտա իտէրէք, մէտէնի գըլմաղա չալըշմագտան իսէ, թէն վէ ճանլարը-յլա քէնտիլէրինի թէսլիմ իտէն, վէ էլլի սէնէտէն զիեատէ զէմանտէն պէրու էլտէ իտիլէն չու էնգարէ Գաթօլիք ճէօմաաթընը կէլիպ իսլահ իթսէլէր, վէ տիւչար օլտուգլարը չու մէտէնիյէթի մէզմումէ, վէ հալը սէֆալէթիշթիմալտէն խէյլաս իթսէլէր, տահա թապիի վէ տահա միւնասիպ օլմա՞զ մը.

Իքինճի, թաալիմ ու թէրպիյէ վէ մէտէնիյէթ իլէ սրգը ալագասը օլան «ահվալը պէյթիյէլէրինի» բիշ նազարա ալսագ, կէօզէ չարբան չէյ չու-տուր քի, պուրանըն Գաթօլիք ճէօմաաթը արասընտա, ալագա վէ միւնասէպաթը նէտէն իպարէթ օլաճաղը, անլաշըլամամըշ օլուպ, եագընվագ ըթլարտա, պու միւհիմմ խուսուսու անլաթմանըն իմքեանընա տայիր օլան իմանըմ ազալմըշ տըր. Մալահիյեէթ, վէ վազիֆէ, վէ միւսաւաթ քէլիմէլէրինին մանէալարը սայքի թէրբ տէօնմիշ, վէ մուամմա գազիլինտէն օլմուշ տուր. Իթթիֆագ, վէ մուհասպէթ, վէ խուլուս, անլէրին պիր տամալթընտա իգամէթլէրի տիմէք օլուպ, իթաաթ վէ հիւրմէթ իսէ, զէվճէնին գահվէ, սիկարա, վէ պիրազտա թամամ հազրըլամասըյլա, վէ զէվճին տախի, զէվճէսինին էնվայի զայրի թապիի մէթալիպինէ իճապէթ իտէճէկի անլաշըլըր. Էվլատա թաալիմ օլունուր էմմա, հիչ պիրի մամուրիյէթինի պատի տէկիլ տիր. Իշթիրաքը հիսսիյաթընն մանէասը մէճհուլ տուր. Շարգընն էքսէր ճիհէթլէրինտէ, զէվճին, զէվճէէ ամիր վէ ֆաեիգ օլաճաղընընն տէրէճէսի անլաշըլամաեըպ, հատտինի թէճավուզ իթտիկի միսիլլու, էմրի իլահի, տէկիլ միւսավաթ, իլլա, զէվճէնին զէվճի իւզերինէ ամիր վէ ֆաեիգ օլաճաղը գարարը սուտուր իյլէմիշ օլսա իտի, պունլարընն հալիտէ պի այնիհի հատտինի թէճավուզ իթմիշ ատտ օլունուր իտի. Զէվճին, զէվճէսինէ իպրաղը հիւրմէթ վէ նէզաքէթլէ մուամէլէսի ճայիզ օլուպ, վէ կէրչի թէրպիյէ իգթիզասընտան իսէտէ, պունտան էօթէ կէչիպ, զէվճէնին թէհոտիլէրինտէն գօրգարագ, հուրրիյէթ վէ սէլահիյէթինի ֆէտտա իտէրճէսինէ իթաաթ իթմէսի, խիլաֆը էմրի իլահի տիր, զէվճին գատրու հայսիէթինի իթլաֆ տիմէք տիր.

Իւչիւնճիւ, պիր մըգտար տախի չէհրիմիզ Գաթօլիքէրինին մէքթէպլէրինտէն պահս իտէլիմ. Պու խուսուսու իյղահ իթմէք իչին պիրաղ տօլաշըլմըշ օլուբ իսէտէ, էվվէլա, մուխթասարէն, Ռում վէ էրմէնի մէքթէպլէրի ահվալընտան պահս իտէլիմ.

Ռումլար, 400 խանէ մըգտարը օլտուգլարը հալտէ, խայլի սէնէլէրտէն պէրու, պինալար ճիհէթիյլէ բէք միւքէլլէֆ օլուպ, վէ էմրի թէտրիսիտէ տախի չայեանը տիգգաթ տէրէճէտէ, լիսանը աթիգ վէ ճէտիտլէրինտէն, վէ ուլումուն պաղը չիւպէլէրինտէն թաալիմ օլունմագտա տըր, վէ մէսաբիֆլէրի տախի, իգթիտարլարը նիսպէթինտէ օլարագ, էրքէք վէ գըզ չօճուգլար իչին մունթազամ մէքթէպլէրի վար տըր. Վէ հէմ գուտրէթլէրի թէալլիւգ իտէն ֆամիլեալար, քէնտի էվլատլարընը, Իսթանպօլ վէ սայիր մահէլլ գօլճէլէրինտէ թաալիմէ բէք հէվէսքեար օլտուգլարընտան, միեանէլէրինտէ խայլիճէ մուալլէմզէվաթ պուլունմագտէ տիր.

Քէզալիք Հայլար, Նուֆուսճա Ռումլարընն անճագ նըսֆընը թէշքիլ իտէպիչիրլէր իքէն, կէրէք չէհրիտէ, վէ կէրէք եարբամ սաաթ մէսաֆէ խարիճտէ պուլունան վանքլարտա, սօն պէշ օն սէնէ զարֆընտա, խայլիճէ պինա մէսաբիֆլէրի տախի օլարագ, պէշ ալթը սէնէտէն պէրու, սարֆը մէսայի վէ թէշմիրի սագ իտէրէք, էհլիյէթլի նազընրլար իտարէսինտէ, լիսանը էրմէնիի աթիգ վէ ճէտիտ (1) իլէ, ուլումուն միւհիմմ շիւպէլէրինտէն, վէ պիր մըգտարտա Ֆրանսըզճա թէտրիս օլունուր. Վէ մէսաբիֆլէրի, իգթիտարլարը նիսպէթինտէ, մունթազամ էրքէք վէ գըզ մէքթէպլէրինէ մալիք տիրլէր. Հաթթա, պու սէնէ, էրքէք վէ գըզ մէքթէպլէրինին սէմէրքաթը եէվվէլկիյեէսինտէն օլմագ իւզրէ, միլլէթիմիզին պատտի մէսէրրէթ վէ իֆթիխարը օլարագ, վէ միւտէթի թահսիլիյեէլէրինի բէք կիւզել սուրէթտէ իքմալ իթմիշ օլտուգլարընը, կէրէք Խանայի իմթիհանտա, վէ կէրէք յուլու 24 տէ թէվզիի միւքեաֆաթ գիյնէթինտէ, տէօրտիւ գըզ օլարագ, ան ատէտ նէվճիվան, իրատ իյլէտիքլէրի նութգլարըյլա իպրաղ վէ իսպաթ իյլէտիլէր.

Պուբատա, իշիմիզ իգթիզասընտան սարֆը նազար օլունմաեաճագ շայեանը տիգգաթ պիր խուսուս վար տըր. Պու իքի ճէօմաաթլարտա, ումուրը միլիյեէ վէ մէզհէպիյեէտէ օլտուզու կիպի, ումուրը թէտրիսիյեէ տախի, ավամ նաս իտարէսինէ մուհավվէլ տիր. Ցիմէք իսթէրիմ քի, քիլիսէյի փաիավիյեէճէտէ ատի վէ հագիր ատտ օլունան, վէ հիչպիր ումուրուն թէսվիյեէսինէ սէլահիյեէթի պուլունմաեան աշխարհական գօզմիգօզ ատէմլէր էլինտէ տիր.

(Տէջ-դ)

Պունտան օթուզ ալթը սէնէ էվվէլ Նոյեան Աղաւնի թապխանէսինտէ թապ իտիլմիշ օլուպ, վէ զանն օլունտուզունա նէզարէն, օլ վագըթլարտա, Ապրօ Սահակ էֆէնտի հազրէթլէրիյլէ պիրլիքտէ Նոյեան Աղաւնի իսմինտէ պիր զազէթա չըգարմագտէ պուլունան միւթէվէֆա Մարկոսեան Գրիգոր էֆէնտինին էսէրի պէրկիւզիտէսի պուլունան պիր բիսալէ, զիեատէսիյլէ շայեանը գրաաթ վէ միւթալաա պուլունտուզունան, պու կիւնտէն պէտ իլէ այնէն տէրճ ու պէեանընը, հատտէն զիեատէ միւֆիտ ատտ իթմիշիզ տիր.

ՆԵՐՔԻՆ ՀԱՄՈԶՈՒՄՆ

ԵՒՐՈՊԱ ԼՐԱԳՐՈՅՆ (1)

ՆԵՐՔԻՆ ՀԱՄՈԶՄԱՆԸ

Դէմ

ԲՈՒՆ ՀԱՅՈՒ ՄԸ

ՆԵՐՔԻՆ ՀԱՄՈԶՄԱՄԲ

ՏՈՒԱԾ

Ա. ՊԱՏԱՄԻԱՆԸ

—

ՏՊԵԱԼ.

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ

ՆՈՅԵԱՆ ԱՂԱՒՆԻՈՅ

-1853-

—

ՆԵՐՔԻՆ ՀԱՄՈԶՈՒՄՆ

Արք գիշերադէմք ուստի՞ եկանէք.
(Օմմը նօտա տու սօռթէ վու).
ՊէրՆԷ

—

Եւրոպա լրագիրը այս տարուան իր 20 երրորդ թուոյն մէջ երկայն յօդուած մը հրատարակած էր, կազանդի շնորհաւորութեան առթիւ տարուոյս իր առաջին թերթին մէջ ազգիս

---

(1) Զանն իտէրիզ քի, պու իսիմսէ պիր զազէթա, օր զէմանլէրտէ, Վիէննատա վագը Մխիթարեանքար Մանազթերընտա չըգարըլմագտա իտի.

(1) Պուբատա պուլունան էրմէնիլէրին վէ Ռումլարընն խսթիսալ իյլէտիքլէրի լիսան թիւրքճէ օլտուզունտան, մատէրզատ լիսանլարընընն թահսիլի տախի, խայլի էմէք վէ զահմէթ միւթէվագբի տըր.

շնորհ ըրած յայտարարութենէն իրաւամբ վշտացեալ երկու Հայ լրագրաց դէմ. բայց ընտիր վարդապետաց արժանի աշակերտ, երեւելի կամ մանաւանդ աներեւոյթ կարգի մը (Ցիսուսականաց) սորվեցուցած գրութեանը համեմատ հեղինակը փոխանակ այն երկու լրագրաց խնդիրներուն ուղղակի պատասխանելու, կը սկսի հաւատոյ խորերը թափանցել ու հաստատանման փաստերով Մխիթարեանց ազգիս դէմ մօտերս ունեցած վարմունքը արդարացնել։

Զենք կրնար գուշակել ի՞նչ կարծիք ունեցաւ Մխիթարեան միաբանութիւնը իրեն համար ասանկ փաստաբան մը գտնալու, բայց մենք այն յօդուածը կարդալով՝ չի կրցինք նոր փոփոխութիւն մը տեսնել Մխիթարեանց վրայ մեր ստացած համոզմանը վիճակին մէջ. շատ տարիներէ ի վեր ի՞նչ գաղափարի տէր որ զանիկայ ճանչցեր էինք, նոյն եւ նմանը կը ճանչնանք այսօր այն երեւելի յօդուածը կարդալէն ետեւ ալ. ու այս տետրակով կը յուսանք որ այն քանի մը սակաւաթիւ Սկեպտիկեանները ալ կը համոզուին մեր կարծեացը ճշմարտութեանը։

Եւրոպա լրագիրը՝ մեծ խռովութիւնները հասարակօրէն փոքրիկ առիթ կ'ունենան ըսելէն ետեւ, կ'աւելցունէ թէ՝ «Որչափ մեր յիշողու-«թիւնը կը զօրէ՝ բովանդակ թշնա-«մանաց դումարը կամ յանցանաց «ծանրութիւնը այս եղաւ, որ հռո-«մէականք հռոմէականաց համար «գրուած գրքի մը մէջ, իրենց հր-«ռոմէական միութենէն դուրս կե-«ցած ազգակիցներուն համար ըսին «թէ հերձուածող են։»

Այս խօսքերը գրելէն ետեւ, կը գանգատի անուշութեամբ թէ՝ ինչո՞ւ հայոց ազգը կը բարկանայ եթէ պապականք զինքը նախատեն. Միթէ պատուաւոր մարդ մը կը բարկանա՞յ, եթէ մէկը զինքը նախատէ, կամ թէ մէկէ մը ապտակ առնէ, քա՛ւ լիցի. մանաւանդ եթէ նախատողը սրիկայ մէկը ըլլայ. Ըսել է թէ Հայոց ազգը լուռ կենար նէ՝ սրիկայի տեղ դրած կ'ըլլար Մխիթարեանքը, եւ գուցէ այն ժամանակը գանգատ մը լսած չէր ըլլար անոնց կողմանէ։

Մխիթարեան միաբանութիւնը կը խոստովանի թէ՝ «Իր յանցանաց ծան-«րութիւնը՝ այն եղաւ որ Հայերը «հերձուածող են ըսաւ»։ Արդ եթէ ազգ մը ամբողջ մարմնոյ մը համեմատենք, յայտնի է թէ՝ ոտքը մարմինէն զատուելու ըլլայ նէ, ոտքն է հերձուածող եւ ոչ մարմինը, եւ Հայ Պապականք ալ Հայոց ազգին հետ բաղդատելով՝ անոր մէկ անդամին չափ հազիւ են։

Եթէ վաղը՝ տասը, քսան հազար Պարսիկք Հայոց դաւանութիւնը ընդունին, միթէ կրնա՞ն յանդգնիլ ըսելու թէ Պարսից ազգը հերձուածող է . . . . . ։

Բայց Վիէննայի Միաբանութիւնը աղէկ գիտէ, որ Հայազգիք հերձուածող բառին վրայ այնչափ չնեղացան, այլ հերետիկոս բառին վրայ, որն որ շատ տարբեր բան է, գոնէ գործածողներուն մտքին մէջ. Վիէննացիք հերձուածող են Վենետիկցւոց առջեւը, բայց ոչ հերետիկոս։

Կ'երեւի թէ յիշեալ միաբանութիւնը այս երկու բառերուն նշանակութիւնը աղէկ չը գիտեր։ Վասն զի ազգ մը կամ մարդ մը եթէ Պապին իշխանութիւնը չճանաչէ՝ հերետիկոս չէ եւ չկրնար ըլլալ. Եթէ մեր ազգը Քրիստոնեայ ըլլալով հերետիկոս կ'անուանի, Հրէից ազգը, հրեայ մը, ի՞նչ անուն ունի արդեօք պապաղաւանաց գրոց մէջ։

Դարձեալ ամենուն յայտնի է թէ, քանի մը դար առաջ հերետիկոսին պատիժն էր հուր եւ սուր։ Ուսկից կրնանք հետեւցունել, որ եթէ հաւատաքննութիւնը մինչեւ ցայսօր տեւելու ըլլար, Վիէննայի միաբանութիւնը կամ մեր ազգը այրել պիտի տար. կամ ինքն իր ձեռօքը պիտի այրէր եւ մեր Հայկայ սերունդը ափ մը մոխիր պիտի դարձուներ։ Վասն զի, հաւատաքննիչք ինչպէս նաեւ Մխիթարեանք՝ Պապին արբանեակներն էին։ Այս եռքինները՝ ուղղափառ մնալու համար, այսինքն Պապին հրամանին դէմ բան չգործելու եւ հերետիկոսի կարգ չմտնալու համար, ստիպեալ ըլլալու էին կամ մատնիչ կամ դա՛հիճ ըլլալու, կամ Ցուդա եւ կամ Վասակ։

Մխիթարեան միաբանութեան պաշտպան եղող մեր ազգայինները՝ թող այս հետեւանքին վրայ աղէկ մտածեն։ Ըստ իմ կարծեաց Վասակին եւ Մխիթարեանի մը մէջ բնաւ տարբերութիւն չկայ. Մէկը զմեզ պարսկադաւան ուզեց ընել եւ «Իբրեւ ըզշուն մեռաւ . . . չգտաւ. տեղի գերեզմանի նորա» կ'ըսէ Սուրբ Եղիշէ պատմիչը. միսն ալ պապաղաւան կ'ուզէ կոր ընել մեր ազգը, եւ չգիտեմ ինչ պակաս պիտի ընդունի անկողմնապահ պատմիչէ մը։

Այս հետեւանքին ճշմարտութիւնը տետրակս մինչեւ վերջը կարդացողը կ'իմանայ։

Այսուհետեւ Մխիթարեանք ազատ են զմեզ հերետիկոս կոչելու որչափ եւ ուզեն. բայց կոչելէն ետեւ ականջնին չգոցեն տղոց պէս, որպէս զի լսեն թէ ինչ արձագանգ կուգայ իրենց այս բառին դէմ։

Մենք զանոնք հերետիկոս չենք անուաներ, այլ թշնամի մարդկային ազգին եւ Աւետարանի, ինչու որ մարդկային ազգը եւ Աւետարանը կը բաղդեն պապութեան վարմունքին դէմ բոլոր աշխարհի մէջ։

Դարձեալ Մխիթարեան Միաբանութեան բերանը, հերետիկոս բառը արտաքին թշնամանք չէ, այլ ներքին համոզումն, եւ այս ներքին համոզումն ալ միայն իրենց անձանց կամ անձնական համոզումն չէ, հապա կրօնական համոզումն, եւ այս կրօնական համոզումը իրենց կրօնին մէջ նոր բան չէ, եւ իրենք փոխելու տէր չեն, վասն զի այս համոզումը իրենց կաթին հետ ծծած են, իրենց հետ մեծցած եւ միանգամայն ապացուցական գիտութեան մը հասած է։

Թող աս տողերուն պատասխան տան այն յարգի ազգասէր հայազգիները, որ Մխիթարեանց նպաստներ կ'ընեն գիրք տպելու համար որ հայոց ազգը լուսաւորուի։ Մենք շնորհակալ եմք մեծապէս Վիէննայի միաբանութենէն, որ ըսաւ թէ հայոց ազգը հերետիկոսի տեղ դնելնին իրենց ներքին համոզումն է, վասնզի ներքին համոզումը սուրբ եւ պաշտելի բան է։ Ուստի նոյն պատկառելի Միաբանութիւնը թող չը բարկանայ եթէ ըսենք մեր կողմէն թէ՝ իրենց համոզումը հերետիկոսութենէն ալ շատ վար բան է, վասն զի այս խօսքը արտաքին թշնամանք չէ, մեր ներքին համոզումն է։

(Տեվ-դ)

ԻԼԱՆ

Սարգ Մամուլուն սահիպ իմթիազը Այվազեան էֆէնտի, Գալաթատա Բէնչէնպիհ- ազարընտա, Իրսի խանըտան պիր մաղազա քիւշատիյէ, նէֆիս զէյթուն եաղը, վէ լէզիզ շարապ, վէ մաստիգա վէ էն ալէա ճինսէնտէ սապուն, վէ քէզալիք էնվայի նէֆիս գօնեագլար, վէ հաթթա ժօրժ Սալամօն գօնեաղը տախի կէթիրթմէքտէ պուլունտուղունտան, մէնճուն օլմալարընը արզու իտէն զաթլարըն թէշրիֆլէրի իխթար վէ տավէթ օլունուր։

Պօղչա ատասընտան պիր սէնէլիքտէն եիկիրմի սէնէլիկէ գատար էսկի շարապլար իլէ, Գըպրըսըն տախի Գումանտարիա թէսմիեէ օլունան շարապլարը պուլունտուղունտան, լիւզումու պուլունան զաթլարըն մալիւմաթը օլմագ իւզրէ իլան օլունուր։

ՔԻՐԱԼԸԳ ՕՏԱԼԱՐ ՎԷ ՄԱՂԱԶԱԼԱՐ

Իսթանպօլտա վագը Պէօյիւք-եէնի-խանընն եօգարուտաքի գաբօտու պըրասընտա միւճէտտէտէն ինչա օլունան, վէ Սաաթճը խանը թէսմիյէ գելընան խանտա, միւթէտիլ քիրա իլէ օտա վէ մաղազա պուլունտուղունտան, Թալիպ օլան զաթլարընը՝ Զուհահի խան ճատտէսինտէ վագը 10 վէ 25 վէ 44 նիւմէրօլար իլէ միւրագգամ, Բուլճեան վէ ճէզվէհեան վէ Արապեան էֆէնտիլէրէ միւրաճաաթլարը իլան օլունուր։ 7—25

ԾԱՂԻԿ

ԱՐԳԻ ՀԱՅ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՒԱՔԱԾՈՑ ՑԱՇԽԱՐՀԻԿ ԼԵԶՈՒԷ

Աշխատասիրեաց

Ե. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Ի պէտս վարժարանաց

Այս դասագիրքը՝ որ մինչեւ ցարդ 8 ղ. կը ծախուէր, ի խնդրոյ բազմաց՝ այսուհետեւ պիտի վաճառուի 6 ղ. ի, ամեն կարգի ուսանողաց դիւրամատչելի ըլլալու համար։

Կեդրոնատեղին Զարդարեան գրատուն. կը գտնուի նաեւ ամեն Հայ գրավաճառաց քով։

Մեծ քանակութեամբ գնողներու կարեւոր զեղչ։

ՀԱՄԱՌՕՏ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

Ի պէտս

ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Աշխատասիրեալ

Ի Բ. Մ. ՊՕԶԱՃԵԱՆԷ

Գին 100 փարա

Պարզ ընթերցարանէ մ'աւելի աժան

—

Ազգային Պատմութեան սոյն նոր դասագիրքն թէ եւ անուամբ համառօտ, այլ իր մէջ կը բովանդակէ մեր ազգի պատմութեան հին եւ ժամանակակից բոլոր դէպքերն, իրենց պատճառներով ու հետեւանքներով բացատրուած, այնպէս որ իւր նոր դասակարգութեամբ, ժամանակագրութեամբ, դիւրահասկանալի ու մաքուր լեզուաւ, եւ որ ասելին է, ց'արդ նմանը չ'տեսնուած դնոյ աժանութեամբ յարմարագոյն դասագիրքն է մեր նախակրթարանաց համար։

Հրատարակիչն սոյն աշխատութիւնը նուիրած է բարեյիշատակ Կիւլպէնկ II. Սերովբէ էֆէնտիի անմոռանալի անուան, փափաքելով պատուել մեծանուն ազգասէրին յիշատակը։

Կեդրոնատեղն է հեղինակին գրատունը, Զաքմագճըլար թիւ 56։

ԻԼԱՆ

Ճաֆիզլէրի օն եէտի սէնէտէն պէտրու Թըրնովա, Կէլիպօլու, վէ Գայսէրիեէ, վէ տէօրթ սէնէտէն պէտրու տախի Քիրասօն մահքէմէի թիճարէթ բիեասէթինտէ պուլունմուշ օլտուղում հալտէ, մուախարէն իսէ, մահքէմէյի մէզպուրըն լաղվ օլունտուղունա պինաէն, տավա վէքեալէթիլէ իշթիղալ իտէճէք օլտուղումտան, կէրէք Տէրսաատէթտէն վէ տէ կէրէք թաշրալարտան հէր նէվ տավա զըվնընտա ճաֆիզլէրիյէ կէօրիւշմէք իսթէեէն զէվաթը քիրամին Իսթամպօլտա Պիւյիւք եէնի-խան թարագճըլար Գափուսու իթթիխալինտէ միւճէտտէտէն ինչա օլունմուշ օլան Սաաթճը խանընտա 5 նիւմէրօլու եազըխանէմի թէշրիֆէ բաղպէթ պուեուրմալարընը ըէճա, վէ տէրիւհտէ իտէճէք պուլունտուղում տավալարտան տօլաեը քէնտիլէրինի էզ հէր ճիհէթ մէճմուն իթմէկէ չալըշճաղըմը վատ իտէրիմ։

ՏԱՎՈՒՏ ԱՍՏՈՒՐԵԱՆ

ԻԼԱՆ

Վան վիլաեէթինտէ Պաբկիրի գազասը տախիլինտէ, Էնթրատ գարիեէսինին իսթիւնտէ պուլունան թէբէտէն պէտ իլէ, չիմալէն Գուրու տէրէսի իսթիգամէթիյլէ եօգարուեա տօղրու Այթաշընա, վէ օրատան Իսպահան-կէօլիւ նիհայէթի, վէ Պիրչիտ տաղընը վէ ճէնուպէն, Խան-կէտիկի, վէ կէօլթէբէ տաղը, վէ զարպէն Իսա-պէյ-տաղը իլէ Բէրուչիք տէրէսի իսթիգամէթիյլէ Գօրօղօն գարիյեէսի Հուտուտունտա Ագար-պագար թէբէսինէ գատար Շէնքլու էօնիւնէ, վէ Նիզվան վէ Օթա գարիյեէլէրի տախիլինտէ, գապիլի զիրաաթ օլան եիւզ գըրդ եէտի տէօնիւմ իքի էվլէք, վէ պին տէօրթ եիւզ եէթմիշ տէօնիւմ եիկիրմի էվլէք չաեը, վէ պին սէքիզ եիւզ օթուզսէքիզ տէօնիւմ օն պէշ էվլէք օթլագըյեէ քի, ճէման ճէտիտ իւշ պին տէօրթ եիւզ էլլի տէօրթ տէօնիւմ օն տէօրթ էվլէք թարլա վէ չաեը վէ օթլագըյեէ, եիկիրմի պին դուրուշ պետէլ իլէ, մահէլլի թալիպի իւհտէսինտէ օլուպ, իւշ եիւզ տէօրթ սէնէսի թըշրինի էվվէլինին պէշինճի կիւնիւնէ գատար միւզայիտէ օլունաճաղընտան, Տէրսաատէթճէ թալիպ օլանլարը, խարիթասընը կէօրմէք, վէ բէյ սիւրմէք իւզրէ, տէֆթէրի Խագանի նէզարէթի ճէլիլէսի մուհասէպէսինէ միւրաճաաթ իլէմէրի։ 5-4

QUINA-LAROCHE

ԷԼԻՔՍԻՐ ՎԻՆԷՍ

Իշլու Գինա-Լարոշ, էօյլէ ատի պիր մուալիճէ օլմաեըպ, իլլա ճիտտի իլիմ վէ իմէք զ հմէթ իլէ վիճուտէ կէլմիշ տիր, շէօյլէ քի, պունու թէրթիպ վէ իհտաս էտէն զաթ, պիւեիւք միւքեաֆաթլարա նայիլ օլմուշ տուր. եանի 16 պին ֆրանգլըգ նագտի պիր միւքեաֆաթա նայիլ օլտուգտան պաշգա, պիր չօգտա այթուն վէ սայիր միտալլար ալմըշ տըր։

Պոճ մուալիճէնին թէրթիպի իշին ա իւշ քէրրէ քինքինանըն էսասը ալընտըգտան սօնրա, զաեէթ լէզիզ վէ զաեէթ զաթիֆ պիր իքսիր եաբըլմըշ տըր. Իշթէ Գինա-Լարոշուն, սայիր պու եօլտա մուալիճէլէրին քեաֆֆէսինտէն զիեատէ ալէտլըղընը սըրր վէ հիքմէթի պունտա տըր։ Պու իլաճ միտէ իւֆիւնէթինի տէֆ իսիպ, իշթահ տչար, գանա գուվվէթ վիրիր, վէ կէչվէեէն նէօպէթլէրի վէ սայիրեէյ եի տէֆ իտէր։

Փարիս, 22 վէ 19 Տրուս սօղազընտա վէ էճզանըլարտա պուլունուր։